

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 15CoP/33/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8723209941
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 08. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Morozová Nemcová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8723209941.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Morozovej Nemcovej a členov senátu JUDr. Ingrid Kalinákovej a JUDr. Zuzany Biščákovej, vo veci starostlivosti súdu o maloletú E. U., nar. X.X.XXXX a maloletého I. U., nar. XX.X.XXXX, obidve bytom u matky, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny U., deti rodičov: matky H. A., rod. A., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom A. č. XXX/XX, XXX XX H. Y., H. Z., t.č. J. č.XXX/XX, XXX XX H. Y., H. Z., právne zastúpenej Y. & partners advokátska kancelária, s.r.o., Nám.Sv.Egídia č. 93, 058 01 Poprad a otca D. E. U., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom J. č. K./XX, H. K. XX H. Y., H. Z., t.č. V. E. Y.X, XXX XX E. X, B. Z., právne zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Marcel Mašan, s.r.o., Školská č.257, 059 91 Veľký Slavkov, Slovenská republika, IČO: 36 858 935, na návrh otca na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom a o nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní otca proti uzneseniu Okresného súdu Poprad č.k. 27P/10/2023 zo dňa 27. júna 2023, takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e uznesenie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie napadnutým uznesením zamietol návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým by súd rozhodol o poverení dočasnou správou majetku maloletých detí ich otca, a to až do rozhodnutia vo veci samej, kde sa domáha zmeny rozhodnutia Okresného súdu Kežmarok č.k. 5P/21/2021 - 53 zo dňa 24.5.2021 vo výroku druhom tak, že otec je oprávnený zastupovať maloleté deti E. a I. U. a sám je oprávnený spravovať ich majetok.

2. Súd vo veci rozhodol v zmysle ustanovení § 2 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (CMP) v spojení s § 324 a nasl. zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (CSP), tiež za aplikácie § 27 ods.1 Občianskeho zákonníka v spojení s § 28 ods.1,2,3, § 31 ods.1, § 32 ods.1, § 36 ods.1 a § 38 ods.2 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine. V dôvodoch konštatoval, že sa nemožno stotožniť s argumentáciou otca, že maloletí boli vypovedaním nájomných zmlúv ich matkou pripravené o príjem, poukazujúc na predložené listinné dôkazy. Súd poukázal na zmluvu o nájme nebytových priestorov (patriacich už v tom čase do podielového spoluvlastníctva maloletých), ktorú dňa 31.12.2018, resp. 1.5.2022 uzavrela v mene prenajímateľa obchodná spoločnosť KG service, s.r.o., pričom titul, z akého jej postavenie osoby oprávnenej prenajať predmetnú nehnuteľnosť, nebol súdu osvedčený. Zo zmlúv o nájme nevyplýva, že by tieto boli uzavreté v mene maloletých detí ako vlastníkov nehnuteľnosti a taktiež z nich nevyplýva ani to, že by príjem z prenájmu týchto nehnuteľností bol nájomca povinný platiť na ich účet. K obdobným záverom dospel okresný súd aj ohľadom hodnotenia výpovedí predmetných nájomných zmlúv, v ktorých je opätovne ako prenajímateľ uvedená obchodná spoločnosť KG service, s.r.o. Z uvedených dôvodov nemožno podľa okresného súdu dospieť k záveru, že by maloleté deti mohli byť konaním matky ako ich zákonnej zástupkyne ukrátené na svojich právach tak, ako to tvrdí navrhovateľ, nakoľko nielen výpovede z nájmu nebytových priestorov ale ani samotná zmluva o ich prenájme neboli uzavreté maloletými deťmi ako ich spoluvlastníkmi, teda nemožno urobiť záver o tom, že v prvom rade by maloletí mali zo zmlúv o nájme nebytových priestorov akýkoľvek prospech (ktorý naproti

tomu mala mať spoločnosť KG service, s.r.o. označená v zmluve ako prenajímateľ, pričom doposiaľ nie je zrejmé z akého právneho dôvodu mala mať na uzavretie takýchto zmlúv oprávnenie) ale ani o tom, že v druhom rade by im bola titulom vypovedania predmetných zmlúv spôsobená škoda, resp. výpadok príjmu titulom nájomného (ktorý im v zmysle predložených zmlúv ani neprináležal, nakoľko nájomné patrí prenajímateľovi nehnuteľnosti, teda KG service, s.r.o.). Otec neosvedčil to, že by matka maloletých vypovedala v ich mene nájomné zmluvy, ktoré boli v ich mene uzatvorené v minulosti, čím by im spôsobila akúkoľvek škodu, pričom bez vykonania dokazovania, a teda bez možnosti jednoznačného prejedukovania výsledku konania, vyslovil okresný súd pochybnosti o platnosti otcom predložených právnych úkonov. Okresný súd vo vzťahu k návrhu na rozhodnutie vo veci neodkladným opatrením uzavrel, že otec neosvedčil dôvodnosť nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana s tým, že otcom uvádzanými skutočnosťami sa súd bude ďalej zaoberať v konaní vo veci samej a nateraz týmto rozhodnutím vyslovil svoje predbežné právne posúdenie vo veci samej.

3. Proti rozhodnutiu okresného súdu podal v zákonnej lehote odvolanie otec maloletých detí z dôvodov podľa § 365 ods.1 písm. f/, h/ CSP, namietajúc nesprávne zistený skutkový stav veci a nesprávne právne posúdenie. Naďalej trvá na tom, že spoločnosť KG service s.r.o., ktorej jediným spoločníkom a konateľom je matka maloletých detí, okráda tieto o príjmy z nehnuteľnosti, keď samotný súd skonštatoval, že prospech z prenájmu nebytových priestorov, patriacich do vlastníctva maloletých detí, má výlučne ich matka. Za zjavné považuje, že matka pri dosadení svojej spoločnosti do pozície prenajímateľa, túto skutočnosť vopred nemala schválenú súdom tak, ako je to ako povinnosť ukladá zákon. Už len táto skutočnosť zakladá dôvodnú obavu o spoľahlivosť matky vo veci správy majetku maloletých detí s náležitou starostlivosťou. Matka nielenže vypovedala nájomné zmluvy, uzavreté jej spoločnosťou, čím došlo k strate príjmov z daného polyfunkčného objektu, ale neprenajímaním nebytových priestorov dochádza k ich znehodnoteniu, nakoľko dochádza k schátraniu budovy a taktiež sa stáva finančným bremenom, nakoľko je stále potrebné platiť za tento objekt základné platby. K tvrdeniu súdu, že otec neosvedčil tvrdené skutočnosti, otec uviedol, že nemá prístup k dokumentom, týkajúcim sa spoločnosti KG service s.r.o. a teda ani nemá ako osvedčiť právny vzťah medzi spoločnosťou a maloletými deťmi. Opakovane sa pokúšal získať potrebné podklady, aby mohol potenciálne zabezpečiť správu majetku, tieto mu neboli doručené. Napriek tomu uviedol všetky dôkazy a argumenty, potrebné ako podklad pre rozhodnutie vo veci. Na dôvažok odvolateľ uviedol, že ak by bol pravdivý nepodložený predpoklad súdu, že spoločnosť KG service s.r.o. prenajímala nebytový priestor výlučne vo svojom mene a všetky príjmy z nájmov by tvorili príjem spoločnosti a nie maloletých detí, je povinnosťou súdu v konaní prihliadať na najlepší záujem detí, keď takéto konanie by bolo vyslovene v rozpore s ich záujmami a jednalo by sa o zjavné zmenšenie potenciálneho majetku detí v prospech spoločnosti matky a teda o okrádanie detí vlastnou matkou. Považuje za zrejmé, že v tomto prípade dochádza k poškodeniu záujmov maloletých detí konaním matky a buď tým, že vypovedala nájomné zmluvy a pripravila svoje deti o príjem, alebo ak im taký príjem nikdy nepatrilo a matka zhodnocovala svoj majetok prostredníctvom správy majetku maloletých detí na ich úkor. V oboch prípadoch dochádza k bezprostrednej ujme na právach maloletých detí, ktorej je potrebné zabrániť. Súd však nezabezpečil ochranu práv maloletých detí a naďalej v dôsledku toho dochádza k poškodeniu práv maloletých. Navrhol preto zmenu napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie a vyhovie jeho návrhu.

4. Kolízny opatrovník k odvolaniu otca uviedol, že súhlasí s rozhodnutím súdu prvej inštancie, odvolanie otca navrhuje zamietnuť a napadnuté rozhodnutie potvrdiť.

5. Matka maloletých detí sa odvolaniu otca ani v rámci súdom predĺženej lehoty nevyjadřila.

6. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací podľa § 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (CSP) v spojení s § 62 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (CMP), preskúmal napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie bez viazanosti rozsahom odvolania (§ 65 CMP) a bez viazanosti dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), pričom dospel k záveru, že odvolaniu proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie nie je možné vyhovieť.

7. S prihliadnutím na skutočnosti osvedčené obsahom spisu, odôvodnenie preskúmaného uznesenia i odvolacie argumenty otca, bolo predmetom odvolacieho konania posúdiť, či súd prvej inštancie rozhodol vecne správne, keď zamietol neodkladným opatrením dočasne upraviť správu majetku maloletých detí do rozhodnutia vo veci samej tak, že dočasnou správou poverí výlučne otca maloletých detí.

8. V zmysle § 325 ods. 1 CSP, neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená. V ods. 2 tohto ustanovenia pod písm. a/ až h/ zákon demonštratívne vymenúva možné obsahy neodkladných opatrení. CMP obsahuje vo svojej tretej časti iba niektoré ustanovenia o neodkladných opatreniach, preto sa použijú aj na neodkladné opatrenia v nesporovom konaní všeobecné ustanovenia CSP o neodkladných opatreniach, ktorý vo svojom ustanovení § 325 ods. 2 obsahuje iba demonštratívny výpočet možných typov neodkladných opatrení. Vzhľadom na uvedené je teda možné nariadiť neodkladné opatrenie aj iného obsahu, ako vypočítava CSP, a teda aj iné neodkladné opatrenia ako výslovne upravuje CMP.

9. Ako už konštatoval súd prvej inštancie, zo zákonnej úpravy neodkladného opatrenia vo všeobecnosti vyplýva, že sa jedná o inštitút, ktorého základnou funkciou je dočasne upraviť pomery účastníkov, pričom nárok, resp. právo, ktorému sa má poskytnúť dočasná ochrana formou neodkladného opatrenia, nemusí byť nepochybne preukázaný, musí však byť osvedčený v rámci konkrétnych okolností. Súd sa obmedzí len na osvedčenie najzákladnejších skutočností, z ktorých možno vyvodiť nutnosť dočasnej úpravy pomerov, pričom vždy je potrebné posúdiť, či touto dočasnou úpravou pomerov nedochádza k zásahu do základných práv jednotlivých účastníkov konania nad nevyhnutnú mieru a či dočasná úprava pomerov sleduje legitímny cieľ. Súd pri nariadení neodkladného opatrenia sleduje predovšetkým záujem maloletého dieťaťa.

10. Podľa § 24 ods. 1 zákona č.36/2005 Z.z o rodine, v rozhodnutí, ktorým sa rozvádza manželstvo rodičov maloletého dieťaťa súd upraví výkon ich rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode, najmä určí komu maloleté dieťa zverí do osobnej starostlivosti, kto ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok. Súčasne určí, ako má rodič, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti prispievať na jeho výživu alebo schváli dohodu rodičov o výške výživného.

11. Podľa § 32 ods.1 až 4 Zákona o rodine, upravujúceho správu majetku maloletého dieťaťa rodičia sú povinní spravovať majetok maloletého dieťaťa s náležitou starostlivosťou. Výnosy z majetku maloletého dieťaťa získané pri jeho spravovaní môžu rodičia maloletého dieťaťa použiť najmä na uspokojovanie potrieb maloletého dieťaťa a v primeranom rozsahu aj na uspokojovanie potrieb rodiny. Vyživovacia povinnosť rodičov k deťom zostáva zachovaná. Ak vznikol bez zavinenia osôb, ktoré sú povinné maloletému dieťaťu poskytovať výživu, hrubý nepomer medzi ich majetkovými pomermi a majetkovými pomermi maloletého dieťaťa, možno na účel uvedený v odseku 2 použiť aj majetok maloletého dieťaťa. Rodičia odovzdajú dieťaťu jeho majetok, ktorý spravovali, najneskôr do 30 dní od dosiahnutia plnoletosti dieťaťa.

12. Zastupovanie maloletého dieťaťa navonok ako právo konať za dieťa s právnymi účinkami je jednou z otázok výkonu rodičovských práv a povinností na čas po rozvode, ktorú musí súd obligatórne uviesť vo výroku rozsudku. Zásadne v bežných veciach môže rozhodovať každý z rodičov samostatne. V iných než bežných veciach, ktoré Zákon o rodine v ustanovení § 35 nazýva podstatné veci, sú rodičia povinní sa dohodnúť. Pokiaľ sa nedohodnú, rozhodne na návrh jedného z rodičov súd. Správa majetku dieťaťa predstavuje právo rodiča obhospodarovať majetok dieťaťa v súlade s jeho záujmami. Aj toto právo patrí obom rodičom, pokiaľ sú známi, žijú a nebolo im súdom zasiahnuté do spôsobilosti na právne úkony ani do výkonu rodičovských práv a povinností. Rešpektujúc ustanovenia § 28, § 38 a § 39 Zákona o rodine sú nositeľmi práva zastupovať dieťa a spravovať jeho majetok obaja rodičia a zasiahnuť do výkonu rodičovských práv a povinností môže súd rodičovi výlučne z dôvodov uvedených v ustanovení § 38, a to buď pozastavením výkonu, obmedzením výkonu alebo úplným pozbavením výkonu rodičovských práv a povinností. Od uvedených zásahov do rodičovských práv a povinností treba dôsledne odlišovať úpravu rodičovských práv a povinností podľa § 24, § 25, § 36 ods. 1 Zákona o rodine, spočívajúcu najmä vo zverení maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti jedného z rodičov.

13. Zákon o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (v zmysle jeho dôvodovej správy a komentára k 3. vydaniu, 2019, s. 192 - 197), zakotvil výslovne povinnosť rodičov spravovať majetok dieťaťa s náležitou starostlivosťou. Pritom pojem „majetok“ je potrebné vykladať širšie než len ako súbor vlastníckych práv. Majetok zahŕňa aj záväzky ako dlhy a ťarchy, majetkové práva, iné majetkové hodnoty ako obchodné podiely a pod. Zásadne je pri určení majetku dieťaťa potrebné rozlišovať dve majetkové podstaty - kmeňový majetok a výnosy získané jeho spravovaním. Spravovaním majetku možno rozumieť rozhodovanie o majetku a hospodárenie s majetkom maloletého. Správa majetku

dieťaťa je právom, ale aj povinnosťou rodičov (§ 28 ods. 1). Je súčasťou rodičovských práv a povinností, preto rodič nemôže jej výkon právne relevantne odmietnuť (napríklad preto, že dieťa zdedilo majetok, pre spravovanie ktorého treba osobitné znalosti, správa vyžaduje množstvo času a pod.). Zákon však bez vplyvu na výkon rodičovských práv a povinností poskytuje zvýšenú ochranu majetkovým záujmom dieťaťa v prípade, keď rodičia správu z nejakého dôvodu nevykonávajú, resp. ju nevykonávajú dobre a záujmy maloletého sú ohrozené (§ 33 ods. 1). Rodičia môžu tiež navrhnúť ustanovenie majetkového opatrovníka buď pre správu celého majetku, alebo jeho časti. Náležitá starostlivosť, ktorá je od rodičov očakávaná, je taká starostlivosť, ktorá v čo najširšej možnej miere bude chrániť majetkové záujmy dieťaťa, smerujúc k zachovaniu existujúcich hodnôt a k ich prípadnému rozmnoženiu. Hlavným účelom správy majetku dieťaťa je zachovanie už existujúcich majetkových hodnôt v rovnakom stave až do plnoletosti dieťaťa - teda do okamihu, keď ono samotné preberie zodpovednosť za svoj majetok a jeho správu. Náležitá starostlivosť rodičov pri správe majetku dieťaťa je stále zabezpečená aplikáciou ustanovenia § 28 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého sú rodičia ako zákonní zástupcovia povinní pri právnych úkonoch, ktoré nie sú bežnou vecou súvisiacou so správou majetku dieťaťa ako zastúpeného, žiadať súd o ich schválenie. Takýmito právnymi úkonmi je vždy nadobudnutie, zaťaženie, scudzenie kmeňového majetku, najmä nehnuteľnosti, ale napríklad aj cenných papierov; alebo tiež odmietnutie alebo neodmietnutie dedičstva; prenechanie úžitkovej hodnoty vecí z kmeňového majetku inému (pôžička, vypožičanie, nájom). Pre rozhodovanie o správe majetku platia o postavení oboch rodičov rovnaké pravidlá ako pre zastupovanie dieťaťa. Obaja sú zásadne pri rozhodovaní rovnoprávni. O spôsobe správy sa majú dohodnúť, ak sa nedohodnú, môže na návrh jedného z nich, ako už bolo uvedené, rozhodnúť súd (§ 35). Pokiaľ rodičia riadne plnia svoju povinnosť spravovať majetok dieťaťa s náležitou starostlivosťou, potom je pravdepodobné, že kmeňový majetok bude prinášať výnosy (úroky, nájomné, dividendy, zisk a pod.). Spravovanie týchto výnosov patrí rodičom. Rovnako sú však povinní pri správe kmeňového majetku zabezpečovať, aby tento majetok prosperoval a netratil na hodnote (údržba, opravy). Keďže neexistuje povinnosť rodičov investovať do majetku dieťaťa vlastný majetok, je pravdepodobné, že sa tieto náklady budú hradiť z výnosov majetku dieťaťa. Zákon pre použitie výnosov z kmeňového majetku určuje pravidlá: použitie na uspokojovanie potrieb dieťaťa (osobných i majetkových - údržba, opravy majetku) a uspokojovanie potrieb rodiny ako celku v primeranom rozsahu. Na záver, bežné nakladanie s výnosmi, vrátane ich spotrebovania, nevyžaduje schválenie súdu, na použitie kmeňového majetku dieťaťa sa v zmysle § 28 Občianskeho zákonníka schválenie súdu vyžaduje.

14. Aj podľa názoru odvolacieho súdu nie je dôvodné v prejednávanej veci neodkladným opatrením rozhodovať o oprávnení, resp. obmedzení rodičov spoločných maloletých detí zastupovať a spravovať ich majetok. V zmysle zákonnej úpravy rodičovské práva, vrátane práva zastupovať maloleté dieťa a spravovať jeho majetok, patria obidvom rodičom. V prípade, ak sa rodičia o podstatných veciach týkajúcich sa výkonu rodičovských práv nedohodnú, môže ktorýkoľvek rodič podaním návrhu iniciovať súdne konanie, v rámci ktorého súd o spornej podstatnej veci týkajúcej sa rodičovských práv rozhodne (§ 35 ZoR). Odvolací súd zdôrazňuje, že neodkladné opatrenie je inštitútom procesného práva, ktoré môže súd nariadiť, ak je potrebné, aby boli dočasne upravené pomery účastníkov, ak by akékoľvek oneskorenie spôsobilo účastníkovi ťažko napravitelnú ujmu, čo však nie je prípad prejednávanej veci.

15. Odvolací súd za daného stavu, z vyššie uvedených dôvodov, za zdôraznenia podstatných skutočností, napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie postupom podľa § 387 CSP ako vecne správne potvrdil.

16. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3:0 (§ 393 ods.2 veta druhá CSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolaateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolaateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).